



Utrikesdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar till regeringens skrivelse "Policyramverk för det svenska utvecklingssamarbetet"
Diariennr UD2016/09273/IU

Svalorna Indien Bangladesh välkomnar att regeringen har tagit initiativet att skriva ett nytt policy ramverk som bygger på och är starkt kopplade till Politik för Global Utveckling (PGU) och till Agenda 2030. Vi ser det också som mycket positivt att det har funnits en dialog med civilsamhället kring ramverket och att vi har möjlighet att inkomma med kommentarer genom remissvaret.

Svalorna Indien Bangladesh har fokuserat på att ge synpunkter på några specifika områden i skrivelsen och följer ordningen av teman enligt policyramverket. Först konstaterar vi att policyramverket generellt är holistiskt och beaktar många dimensioner av utvecklingssamarbete samt grundar sig i en tydlig omvärldsanalys av dagens komplexa värld där konsekvenserna av globalisering utmärker sig både positivt och negativt – en ambivalens vi måste förhålla oss till. Vi uppskattar också att det är en betoning på utveckling som process och utvecklingssamarbete som partnerskap i dialog samt att titeln för ansvarig minister har ändrats till internationellt utvecklingssamarbete och klimat, vilket i sin helhet symboliserar ett skifte emot starkare utvecklingsfokus.

Vi ser det som positivt att regeringen står fast vid 1 % målet av svenskt BNI och att det tas upp redan i inledningen. Dock är vi bekymrade över den *avräkning* som skett de senaste åren och som signaleras att fortsätta. Det är väl behövda svenska insatserna som görs inom flykting och migrationsområdet men *finansieringen bör tas från andra utgiftsposter* än biståndsbudgeten och det blir problematiskt att ställa en marginaliserad grupp emot en annan som fallet blir. Tillika är det viktig att regeringen fortsätter att spela en stark roll för att driva på och försäkra finansieringen av Agenda 2030 i enlighet med Addis Ababa Agenda for Action.

Begrepp

I ramverket finns det två begrepp som används vilka vi tycker är problematiska och starkt rekommenderar att byta ut. Dels är det begreppet "Fattiga människors perspektiv på utveckling" som används redan i andra stycket i inledningen. "Fattiga" är endimensionellt, statiskt och missvisande. Dessutom saknar det maktanalys och vi föreslår att det konsekvent istället byts ut mot "Människor som lever i fattigdom". Senare i sista stycket i inledningen uttrycks just att fattigdom är mångdimensionellt (vidare på s. 8 - 9) och därför än viktigare att begreppet inte reduceras eller att skrivelsen blir motsägande. Vårt förslag är också att komplettera människor som lever i fattigdom, som oftast fortfarande förknippas med den ekonomiska aspekten av fattigdom, med *marginaliserade*. Marginaliserade sätter fokus på orättvis fördelning av makt och resurser, och därmed behovet att omfördela makt och resurser, samarbeta med rättighetsbärare och stärka sociala rörelser genom solidaritetsarbete.

Ett ytterligare begrepp i kapitel två vi föreslår att ersätta är "minst utvecklade länder" som också har en statisk klang med ett rörligare begrepp, exempelvis "länder med särskilt behov av utvecklingssamarbete". Även om DAC använder konceptet kan Sverige öka medvetenheten av att utveckling är svårt att kvantifiera och gradera samt att begrepp också kan verka stigmatiserande, vilket hela den post-koloniala debatten tydligt har påvisat.

Vi välkomnar att skrivelsen i sin omvärldsanalys lyfter att globalisering har förändrat kartan vad gäller var människor som lever i fattigdom bor eller befinner sig. Att vi i dag tydligt kan se att ojämlikhet inom länder ökar markant i synnerhet i länder som har en hög ekonomisk tillväxt såsom exempelvis Indien och Bangladesh. I Indien har human development index minskat under en period där landet har haft en stark tillväxt, vilket återigen bekräftar att "trickle down" inte fungerar och att marginalisering av redan sårbara grupper ökar. Skrivelsens diskussion om geografiskt fokus (s.41) påpekar också vikten av att ojämlikheter inom länderna analyseras och iakttogs vid bedömningar av utvecklingssamarbete och inte enbart ekonomisk tillväxtnivå ser vi som därför som ytterst viktigt.

Feministiskt utvecklingssamarbete

En av de viktigaste synpunkterna på och rekommendationerna till policyramverket som vi tydligt vill lyfta fram är att den *feministiska utvecklingspolitiken starkare måste avspegla sig i utvecklingssamarbetet*. Vi välkomnar varmt regeringens historiska steg att i regeringsdeklarationen anta en feministisk utrikespolitik och att också att departementen tagit fram handlingsplaner för den nya inriktningen på politik från ett feministiskt perspektiv. Vi konstaterar att den andra tematiska inriktningen av nio i skrivelsen analyserar och ger centrala utgångspunkter för global jämställdhet. Det är värdefullt att jämställdhet finns med som en av de tematiska inriktningarna men vi rekommenderar att ett feministiskt perspektiv genomsyrar *hela* skrivelsen i högre grad så att regeringens historiska ambitionshöjning blir tydligt. Även om jämställdhet nämns 51 gånger i skrivelsen rekommenderar vi att delar av texten görs skarpare kring jämställdhet genom att även använda termen feminism och kan i samstämmighet med ambitionshöjningen redan skrivas in i inledningskapitlet. Jämställdhet nämns redan i andra stycket i inledningen vilket är bra men som en del bland många frågor, sedan dröjer det till s. 6. Vi rekommenderar att vikten av en djup feministiskt förankrad analys av jämställdhet och intersektionalitet hålls fram redan i första kapitlet och vidare hela genom skrivelsen.

Exempelvis kan kvinnors försörjning och arbete lyftas fram tydligare vad gäller jordbruk och visa på att kvinnor som lever i fattigdom och är marginaliserade på olika sätt oftast arbetar inom den informella sektorn. Det är också viktigt att värdera det som kvinnor redan gör i form av icke betalt arbete och se hur det kan inkluderas i ekonomisk statistik och erkännas. I Bangladesh exempelvis erkänns inte kvinnor överhuvudtaget som bönder. Ett annat förslag är att regeringen lyfter fram verktyget "gendering budgets" dvs att härleda hur budgetar (nationella, regionala, lokala, sektor) fördelas i relation till kvinnor och män som en metod som stater, civil samhället och även näringslivet kan arbeta med.

Vi välkomnar att policyramverket antar en intersektionell ansats, men den bör vara konsekvent genom hela skrivelsen och inte som nu endast göras på vissa ställen. Förslag på formulering stycke 6, s. 9: "Global jämställdhet som tar hänsyn till skillnader mellan kvinnor och intersektioner av förtryck och diskriminering, är en förutsättning för hållbar utveckling"

Centrala utgångspunkter behöver tydligare inkludera intersektionellt perspektiv.

- Förslag på formulering till punkt 2, s. 15: Inkludera "intersektionellt perspektiv" så meningen i stället lyder "Sverige ska aktivt verka för att genomförandet av de globala målen i Agenda 2030 genomförs av ett jämställdhetsperspektiv och intersektionellt perspektiv och för att..."
- Förslag på formulering till punkt 3, sid 15: "Sverige ska arbeta aktivt för alla kvinnor och flickors aktörskap. Kvinnors och flickors olika erfarenheter, behov, prioriteringar och förutsättningar kopplat till intersektioner av förtryck ska tas med i jämställdhetsanalysen, för att möjliggöra förändring i alla kvinnors och flickors ekonomiska, sociala och miljömässiga levnadsvillkor."

Centrala utgångspunkter bör dessutom systematiskt inkludera hbtq-personer utöver kvinnor och flickor.

Det är positivt att skrivelsen framhåller de internationella deklarationer och konventioner som stater skall följa exempelvis CEDAW. I de centrala utgångspunkterna skulle det också vara på sin plats att lyfta fram Platform for Action – ett av de starkaste jämställdhetsdokument som antagits globalt i samband med FNs kvinnokonferens i Peking 1995 och som idag med den starka politiska backlash aldrig skulle antas.

Landsbygdsutveckling, försörjning och småbrukarperspektiv

I ett flertal avsnitt i skrivelsen diskuteras *en ökad produktivitet* inom jordbruket i Asien (s. 5, 26, 28). Vi uppskattar att regeringen lyfter fram vikten av att stärka människors försörjningsmöjligheter och tillgång till makt på landsbygden i globala Syd, i synnerhet idag när alltmer fokus läggs på urbanisering och människor som lever i fattigdom i städerna. Dock är formuleringen diffus och leder tankarna till industrialiserat jordbruk som "en av orsakerna till att fattigdomen minskat i Asien" till skillnad från Afrika. Vi föreslår att det i stället bör läggas fokus på småskaliga och kollektiva ekologiska jordbruk som gynnar kvinnliga jordbrukares möjlighet till egenmakt och familjers väg ut ur fattigdom och marginalisering. En viktig del i detta är tillgång till mark att odla på och speciellt kvinnors möjlighet att äga mark, som i sin tur leder till ekonomiska resurser och egenmakt. Dessutom anser vi att det är felaktigt att tala om kontinenter i detta fall då skillnaderna inom Afrika och Asien är stora och formuleringen blir för generaliserande.

Svalorna arbetar med partners för att stödja mobilisering och organisering av marginaliserade bönder för att stärka sina rättigheter och vi har fått ta del av partners och böndernas kunskap kring både svårigheter och förändringsmöjligheter. Svårigheterna handlar ofta om bristande tillgång till markrättigheter (eller skog, fiske), egna fröer, vatten samt dyra giftiga bekämpningsmedel och övergödning och skuldsättning. Konsekvenserna tar sig uttryck i migration till städerna, hårt lågavlönat dagarbete samt i de värsta fallen självmord (i Indien har över 200.000 bönder begått självmord). Därför ställer vi oss frågande inför begreppet ökad produktivitet som oftast förknippas med stora industrialiserade jordbruk ägda av en frånvarande oftast manlig person eller ett multinationellt företag som i hög grad odlar monokultur för export med stor omsättning av bekämpningsmedel och konstgödsel som inte står i samklang med regeringens tre utvalda perspektiv; konfliktsförebyggande, jämställdhet och miljö-klimat, inte heller med majoriteten av målen i Agenda 2030. Vi rekommenderar att ramverket lyfter fram och säkerställer ett

småjordbrukarperspektiv i ramverket. I synnerhet ur ett jämställdhetsperspektiv är det centralt att små jordbrukare och landlösa kommer i fokus då 65-70% av arbetet inom jordbruket genomförs av kvinnor i Sydasien. Vi ser också att utifrån ett hållbarhets- och klimatperspektiv bör de *ekologiska* småskaliga jordbrukets signifikans förtydligas i ramverket även i frågan kring "ökad produktivitet". Resultat (kvantitativa såväl kvalitativa) från våra partners arbete visar entydigt på ökad möjlighet till inkomst och hälsa samt en social hållbarhet genom ekologiskt småskaligt jordbruk på landsbygden i Indien och Bangladesh.

Förslag på formulering till stycke 1, sidan 5:

- "Kvinnors tillgång till odlingsmark genom enskilt eller kollektivt ägande med andra kvinnor bidrar till hållbart och ekologiskt jordbruk, möjliggör kvinnors egenmakt och generar ekonomiska resurser och är en väg ut ur fattigdom och marginalisering för kvinnorna och deras familjer."

Vi föreslår att understryka ytterligare att kvinnor och barn, samt ursprungsbefolkningar och andra grupper som lever under förtryck, drabbas hårdast av klimatförändringar.

Förslag på formulering till stycke 1, sidan 6:

- "Bland de mest sårbara för klimatförändringarna återfinns fattiga småbrukare, ursprungsbefolkningar och särskilt förtryckta grupper. Kvinnor och barn är särskilt utsatta vid klimatförändringar då de är offer för flera maktordningar. Kvinnor och flickor bär dessutom huvudansvaret för familjen, utgör en majoritet av småbrukare och de som stannar kvar när män emigrerar till exempelvis städerna."

Sidan 19 första stycket är ytterligare ett exempel på var ekologiskt jordbruk enkelt kan läggas till.

Att hållbarhetsmålen är universella till skillnad från milleniemålen är ett stort steg framåt, vilket gör att blicken också skall vändas inåt och i det sammanhang är det viktigt att regeringen också arbetar för ett hållbart ekologiskt jordbruk och konsumtion i Sverige.

Vi uppskattar att regeringen ser och erkänner civilsamhället och civilsamhällsorganisationer i Sverige och deras globalt centrala roll som viktiga aktörer som driver social förändring, jämställdhet, fred och hållbar utveckling och i synnerhet för ett inkluderande samhälle. Svenskt utvecklingssamarbete bör fortsätta att stötta en mångfald av CSOs och ett aktivt civilsamhälle som kan lyfta röster från marginaliserade grupper och motvindsfrågor. Vi skulle föreslå att civilsamhällets betydelse visas genom att bli ett eget tema i skrivelsen utan att reduceras i de övriga delarna i synnerhet idag när utrymmet för civila samhället påtagligt minskar och människorättsaktivister utsätts för risker och hot.

Miljö- och klimatmässig hållbar utveckling

Vi välkomnar regerings val av *miljö- och klimatmässigt hållbar utveckling* som en tematisk inriktning för utvecklingssamarbetet och att regeringen lyfter vikten av att arbeta för en fossilfri framtid. Precis som regeringen skriver så är klimatförändringar vår tids ödesfråga. Detta är något som påverkar oss alla i olika grader, men särskilt marginaliserade grupper i länder som Indien och Bangladesh, som ofta är hårdast utsatta för de negativa påföljderna av klimatförändringar. De människor som är mest utsatta för konsekvenserna av klimatförändringar är ofta även de som har ett mycket litet eget ekologiskt fotavtryck. Vi skulle välkomna att regeringen lyfter Sveriges roll och ansvar i att minska utsläpp, föroreningar och beroendet av fossil energi även i Sverige. Även detta är ett sätt att arbeta för miljö- och klimatmässigt hållbar utveckling runt om i världen eftersom vi alla måste leva inom de

planetära gränserna och delar en och samma planet.

Vi uppskattar att regeringen tar upp frågan om matsvinn inom produktion och även distribution och konsumtion av livsmedel och dess påverkan på livsmedelsförsörjning och klimatet på sida 19. Vi vill även föreslå här att regeringen understryker människors rätt till lämplig mat och försörjning. Precis som det står på sida 19 av policyramverket så är människor som lever i fattigdom ofta direkt beroende av naturresurser och biologisk mångfald mm. för sitt uppehälle och att miljöförstöring och klimatförändringar drabbar därför dem hårdast. I detta ändamål bör marginaliserade gruppers tillgång och rätt till mark, vatten, fröer och andra naturresurser särskilt betonas i ramverket. Vi vill även understryka att det ofta finns mycket lokal kunskap, t.ex. bland ursprungsbefolkningsgrupper och kvinnliga och småskaliga bönder, kring förvaltning och hållbart nyttjande av dessa naturresurser som bör tillvaratas och användas inom utvecklingssamarbetet.

Privata företag och inkluderande ekonomisk utveckling

Policyramverket lägger en relativ stor tonvikt på näringslivet och i vissa stycken används privata företag, vilket kan vara förvirrande. Vi föreslår att privata företag används genom hela skrivelsen. I Addis Abeba Agenda for Action och i det centrala arbetet med finansiering för utvecklingssamarbete och Agenda 2030 ser vi att företagen är *en* viktig aktör, dock bör Sverige vara ett land som också noga följer upp så att inte staters ansvar och utlovade finansieringsmål förskjuts till företag. Vi vill understryka att ser privata företag som en viktig aktör men inte en lösning på global utvecklingsproblematik. Om en sådan förskjutning skulle ske vilket skulle kunna medföra en minskning av staters ekonomiska ansvar, ser vi med en viss oro på att även innehållet i utvecklingssamarbetet kommer att förflyttas till att i än högre grad handla om "smart economics". Forskning visar att efter att Världsbanken lanserade detta begrepp har fokus på kvinnors entreprenörskap markant ökat. Vi ser i Svalornas stöd till partners att det är *en* viktig aspekt av möjligheten till ekonomisk empowerment – dock får ej ekonomisk egenmakt reduceras till entreprenörskap och inte heller en transformation av genusmaktordningen till enbart ekonomiskt empowerment. Forskning visar också att mikro-krediter i många fall leder till en stor och livslång skuldbörda där inte minst Bangladesh tyvärr har många exempel på detta.

En ytterligare viktig aspekt av privata företags engagemang i utvecklingssamarbete är att de är aktörer på samma villkor och därmed under förutsättning krävs på revision, accepterande av regelverk och tydliga uppföljningskriterier samt givetvis krav på transparens som alla andra aktörer inom utvecklingssamarbete. Det bör kunna jämföras med den minsta civila samhällsorganisationens stora krav idag på att klara av regelverk, bekosta högkvalitativa revisioner och givetvis visa på resultat i rapportering etc oftast på kort tid.

På sidan 26 i skrivelsen beskrivs "hållbara marknader", vilket är ett intressant begrepp och efter den senaste världsrecession är svår att förstå möjligheten av en sådan – dock än mer vikten av att "marknader" ses utifrån ett holistiskt perspektiv där även den sociala och miljö/klimat hållbarheten visas på. I diskussionen kring just hållbara marknader ur ett ekologiskt perspektiv handlar det om att se på *hur* resurser utnyttjas och inte bara på hur mycket som utnyttjas. Här föreslår vi också att rättighetsperspektivet som är grundprincipen inom svenskt utvecklingssamarbete starkt kopplas till diskussionen och kanske ställa frågor kring vem/vilka som har "osäkra" rättigheter.

Migration och utveckling

Vi välkomnar att regeringen lyfter de positiva effekterna av *migration*, samt att regeringen ska verka för säkra och lagliga vägar för flyktingar att söka asyl. Vi ifrågasätter däremot det stora fokus som läggs på emigranternas individuella bidrag genom remitteringar och kunskapsöverföringar samt utvecklingsarbete i ursprungslandet. Dessa aspekter lyfts genomgående, exempelvis i stycke 4 på sid 30 och stycke 2 på sid 31.

Vi anser att fokus i stället bör riktas från emigranternas individuella ansvar till Sveriges roll att se till att de mänskliga rättigheterna, flyktingkonventionen, barnkonventionen och asylrätten respekteras både på hemmaplan och globalt. Vidare bör fokus riktas från förebyggande arbete för att förhindra migration från ursprungsländer till de människor som befinner sig på flykt från krig och konflikt eller som av andra anledningar har tvingats lämna sina hemländer. Regeringen bör tydligare beskriva hur Sverige kan verka för att skydda de mänskliga rättigheter för de människor som befinner sig på flykt.

Idag ser vi att kvinnor och barn emigrerar i lika stor utsträckning som män från krig och konfliktområden. Av de 80.000 personer som kom till Europa över Medelhavet under de första sex veckorna av 2016 var 58 procent kvinnor och barn, enligt uppgifter från UNHCR. Samtidigt är kvinnor, barn, hbtq-personer, äldre och personer med funktionsnedsättning särskilt utsatta både som internflyktingar och flyktingar. Därför efterfrågar vi ett genomgående jämställdhets- och intersektionellt perspektiv utöver stycke 4 på sida 31.

Forskning, kunskap och erfarenhetsåterföring

Regeringen framhåller att forskning kring utvecklingsfrågor och utvecklingssamarbete är av stor betydelse för att förbättra insatser och för att kunna tänka i nya banor. Vidare säger skrivelsen att kapaciteten för den nationella/inhemska forskningen är väsentlig för att stärka länder i globala Syd. Vi vill understryka regeringens ståndpunkt men också inkludera aktionsinriktad forskning som många av civilsamhällets partners i globala Syd gör. En forsknings- och kunskapsbas som kanske inte alltid den nationella staten uppskattar eller rent av avfärdar och hotar. Vi arbetar med daliters rättigheter i Indien och vår partnerorganisation arbetar med kunskapsutveckling och databaser över hur våld emot daliter, oftast kvinnliga daliter, sker och de tar även upp fall och gör en stor faktainsamling för att sedan gå till domstol med brotten emot mänskliga rättigheter. Senast i veckan blev organisationen hotad.

Vi ser gärna att policyramverket lyfter civilsamhällets roll i kunskapsbyggande och aktionsforskning.

Ett ytterligare förslag är att lägga fokus på att öka kunskapen kring hur det socio-ekonomiska och politiska landskapet ser ut på landsbygden, en forskning som under de senaste åren inte har prioriterats. Vikten av att ge stöd till landsbygdsutveckling påpekar regeringen är ett sätt att nå majoriteten av människor som lever i fattigdom. I Sverige ser vi en tendens till att finansiering för forskning kring utvecklingsfrågor och utvecklingssamarbete minskar. Även Sida själva påpekar det i "Sidas budgetunderlag 2017-2021" s. 38. Med den ambitionen av att lyfta forskningens betydelse för att förbättra och stärka utvecklingssamarbete i synnerhet med Agenda 2030 ser vi att finansiering till detta område bör öka och riktas. Här är det viktigt att också ge utrymme för forskning i sk motvindsfrågor som exempelvis daliters rättigheter.

Vi välkomnar att policyramverket i slutet på s. 47-48 skriver om lärande och erfarenhetsåterföring som betydelsefullt. Vi vill understryka vikten av att dela och utbyta erfarenhet och lärdomar och ser gärna att initiativ fortsätter att tas som Sida gör via olika dialogmöten där även mindre civilsamhällsorganisationer är inbjudna.

Lund, 1/7 2016

För styrelsen Svalorna Indien Bangladesh via



Monica Erwer
Föreningen Svalorna Indien Bangladesh
Verksamhetsledare
Spolegatan 5, 222 20 Lund
Tel: +46(0)46 129326
monica.erwer@svalorna.org
www.svalorna.org

